

DOI: <https://doi.org/10.51209/platform.2.8.2023.309-324>
УДК 7.021.22:73/76

Світлана Георгіївна ПАШУКОВА,
Київський національний університет
технологій та дизайну,
Київ, Україна,
e-mail: pashukova.sg@knutd.com.ua,
ORCID: 0000-0001-6890-1145

Дар'я Андріївна ЧЕМБЕРЖІ,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
Київський національний університет
технологій та дизайну,
Київ, Україна,
e-mail: dchemberz@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-8595-6188

Антоніна Петрівна ДУБРІВНА,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
Київський національний університет технологій
та дизайну,
Київ, Україна,
e-mail: dubrivna.ap@knutd.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-8012-6946

СКЕТЧІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Стаття досліджує аспекти скетчінгу як особливого практичного інструменту реалізації авторських концепцій в мистецькій практиці. Проведено аналіз різних методів та підходів, технік і стратегій в арсеналі

художників, дизайнерів та інших фахівців у системі образотворчості, що дозволило зробити класифікацію основних типів скетчінгу. Методологія дослідження спирається на застосування системного підходу в дослідженні скетчінгу та комплексному використанні аналітично-структурного, компаративного і емпіричного методу, а також моделюванні й узагальненні. Виявлено позитивний вплив скетчінгу на формування і розвиток авторської концепції та реалізацію мистецьких та дизайн проєктів. Підкреслено роль скетчінгу як важливого комунікативного елементу в командній роботі над створенням візуальної продукції, а також його значущість у досягненні успіху в творчих професіях образотворчого спрямування. Скетчінг як самостійна форма художньої діяльності, а також важливий етап творення, дозволяє художникам і дизайнерам візуалізувати свої пошуки. Цей процес має практичне значення, оскільки допомагає виявити й розвинути нові ідеї, експериментувати з різними рішеннями та відобразити свої думки на папері або в цифровому форматі, що відкриває широкі можливості для розвитку індивідуального стилю. Застосування різних методів скетчінгу дозволяє знайти оптимальний підхід до роботи з ідеями та концепціями. Результати дослідження показують, що скетчінг сприяє розвитку креативного мислення, покращує комунікацію та спілкування в творчих колективах та сприяє досягненню успіху в творчих професіях. Скетчінг як креативний процес може стимулювати позитивну емоційну реакцію від творчості, забезпечуючи естетичне задоволення та спрямовувати до досягнень нових вершин у художній діяльності, спонукаючи до постійного вдосконалення.

Ключові слова: скетчінг, творчий процес, методи скетчінгу, практичний інструмент, візуалізація ідей, художня творчість, образотворче мистецтво.

Вступ. Сучасний етап розвитку образотворчого мистецтва потребує новаторства та розширення кордонів творчості. У цьому контексті скетчінг виступає як важливий прикладний інструмент, що надає можливість вільного вираження ідей та стимулює креативність. Його методи і підходи дозволяють митцям візуалізувати власні думки, перетворивши їх на художні образи, які впливають на якість образотворчого продукту.

Постановка проблеми. Скетчінг як особлива форма рисунку демонструє універсальність та широкий спектр можливостей у різних напрямках творчої діяльності. У дизайні він сприяє розробці нових продуктів як практичний інструмент у пошуку нових ідей та рішень. В образотворчому мистецтві скетчінг дозволяє творцям експериментувати з формами і кольорами, створюючи виразні композиції. В архітектурі скетчінг виступає допоміжним засобом у візуалізації архітектурних концепцій, підсилюючи експериментальну складову та дозволяючи вільно виражати ідеї.

Попри популярність серед митців цієї форми рисунку, спостерігається недостатнє висвітлення зазначеної проблематики в наукових працях, що обмежує розуміння важливості скетчінгу як практичного інструменту в творчому процесі, його впливу на формування концепцій та реалізацію мистецьких і дизайн-проектів.

Тому, зазначена тематика вимагає уважного ставлення й пильного дослідження, що аналізуватиме методи і прийоми скетчінгу, їх практичне застосування в контексті візуалізації авторських концепцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідники образотворчого мистецтва зосереджувалися на питанні вивчення проблематики творчого процесу засобами скетчінгу. Варто згадати праці R. Steur [8], О. Белянського [1], М. Lewis [5], І. Макушиної [4], в яких розглядалося походження цих творчих практик, що пов'язані з ранніми формами мистецтва. Також досліджувалися різноманітні аспекти та значення скетчінгу, як креативного інструменту авторами популярних видань А. Khiabani [10], К. Eissen [9]. Крім того, вони присвячували увагу термінологічним аспектам, спробуючи дати чітке визначення мистецьким явищам та подіям, пов'язаним із скетчінгом, з метою кращого розуміння його ролі в контексті української творчої сцени. Зазначені наукові роботи розкривають сутність скетчінгу як засобу творчого вираження, який дозволяє художникам експериментувати зі своїм мистецтвом та взаємодіяти з глядачем на новому рівні, висвітлюють постійну зміну і розвиток скетчінгу як форми образотворчого мистецтва, що відображає сучасні тенденції та культурні виклики. Проведений аналіз наукових досліджень засвідчив відсутність чіткої структури у визначенні типів скетчів, що окреслює їх особливості.

Мета роботи – провести дослідження аспектів скетчінгу як виду образотворчості та інструменту реалізації авторських концепцій у мистецькій практиці, визначити особливості його методів в художній діяльності та розробити класифікацію основних його типів.

Виклад основного матеріалу. Скетчінг є важливим інструментом у творчому процесі з практичної точки зору, а саме: використання різних методів та технік скетчінгу дозволяє творчим професіоналам ефективно візуалізувати свої ідеї, досліджувати концепції та розвивати їх у більш деталізовані форми. Одним із напрямів нашого дослідження

є встановлення впливу скетчінгу на генерацію ідей. Дійсно, він стимулює творчість і допомагає генерувати нові ідеї шляхом вільного малювання, експериментів із формами та експресивного вираження креативного мислення, сприяє виявленню неочікуваних зв'язків та асоціацій, що сприяє інноваціям та унікальності творчого продукту. Завдяки скетчам та ескізам, професіонали у творчій діяльності можуть візуалізувати та уточнювати свої ідеї, досліджувати різні варіації та знаходити оптимальні рішення. Скетчінг допомагає перейти від абстрактних концепцій до конкретних форм, деталей та функцій, що сприяє подальшому розвитку проєкту.

Зазначимо, скетчінг є ефективним інструментом для вирішення творчих завдань і проблем. Він допомагає встановити зв'язок між абстрактними концепціями та їх практичною реалізацією, сприяє збагаченню та деталізації ідей. Крім того, в процесі скетчінгу можуть виникати несподівані відкриття та здобутки, що приводять до нових напрямків та переосмислення творчих процесів.

Варто підкреслити важливість розуміння та аналізу контексту, в якому застосовується скетчінг. Різні галузі мистецтва та дизайну можуть мати свої особливості та вимоги до використання скетчінгу. Наприклад, в образотворчому, цифровому мистецтві скетчі можуть бути використані для створення композицій, тоді як у промисловому дизайні вони можуть допомагати в процесі прототипування та розробки форми.

Зауважимо на важливій ролі скетчінгу у спілкуванні та колаборації між творчими командами, де скетчі допомагають візуалізувати та передавати ідеї, спрощують комунікацію та забезпечують взаєморозуміння між учасниками проєкту. Вони стають засобом спільного творчого процесу, де всі учасники можуть вносити свої ідеї

та взаємодіяти у творчому середовищі. Загалом, дослідження підкреслює важливість скетчінгу як практичного інструменту для поліпшення творчого процесу та досягнення успіху в творчих професіях. Воно наголошує на потребі подальшого дослідження методів і стратегій скетчінгу для розширення його застосування в різних галузях мистецтва та дизайну.

Скетчінг, відомий також як швидке ескізування, є процесом візуалізації концепцій шляхом швидкого та неформального малювання. Цей метод спирається на використання візуальних елементів, таких як лінії, плями, кольори та текстури, для передачі думок, концепцій та спостережень. Виконується зазвичай швидко та спонтанно, дозволяючи автору зафіксувати свої найперший враження та виразити їх вільними рухами руки [2].

Основна мета скетчінгу полягає в тому, щоб передати задумане візуально шляхом створення абстрактних або реалістичних малюнків. Це дозволяє авторові не тільки бачити свої ідеї на папері, але й розвивати їх, вносячи зміни та вдосконалення. Скетчінг є не тільки важливим інструментом для художників, дизайнерів, архітекторів, але й корисним навичкою для будь-якого творчого процесу, де потрібно візуалізувати ідеї та розробляти концепції.

Він допомагає уточнити ідеї, розглядаючи їх у візуальній формі. Виконання скетчів сприяє кращому розумінню просторових відношень та пропорцій об'єктів. Крім того, скетчінг є потужним засобом комунікації, який дозволяє передати ідеї та концепції іншим людям швидше і ефективніше, ніж словесне пояснення. Він також сприяє творчому мисленню та стимулює генерацію нових ідей, оскільки вільне малювання сприяє асоціативним процесам і збагачує креативний потенціал, дозволяючи розповісти

історію та передати свої ідеї наочно, що сприяє зрозумінню та спільному обговоренню. Скетчі можуть стати засобом спілкування між художниками, дизайнерами, архітекторами та іншими фахівцями, що допомагає уникнути непорозумінь та сприяє ефективній роботі над спільними проектами.

Отже, скетчинг є важливим інструментом для візуалізації ідей та розвитку творчого потенціалу. Він допомагає перетворити абстрактні концепції на конкретні художні образи, сприяє зрозумінню та комунікації і стимулює творчість та генерацію нових ідей.

Скетчинг як практичний інструмент відкриває безліч можливостей для творчого процесу. Незалежно від галузі, в якій він застосовується, скетчинг є ефективним способом візуалізації ідей та розвитку концепцій. Основною його метою є швидке та спонтанне захоплення моменту, відтворення ідей і формування візуального документу, який може служити початковою основою для подальшої роботи. Використання простих ліній, штрихів та плям допомагає художникам виразити свої ідеї без зайвих обмежень. Свобода в прийомах і методах скетчингу створює середовище, в якому творчий потік думок може вільно реалізуватися, допомагаючи розвитку нових ідей. Скетчинг також сприяє правильному вибору концепції шляхом швидкого тестування та варіацій. Це дозволяє художникам експериментувати з різними варіантами та знайти оптимальний шлях розвитку своїх проєктів. Скетчинг – це важливий інструмент, який використовується в різних творчих галузях, таких як, мистецтво, архітектура, інженерія тощо. Виходячи з вищезазначеного, сформуємо основні типи, що існують в скетчингу, а саме:

– швидкий скетч – швидкий, вільний і невимушений спосіб передачі ідей на папері або іншій поверхні. Він часто

використовується для початкової візуалізації ідеї і може бути виконаний за допомогою олівців, маркерів або ручок. Швидкі скетчі дозволяють зафіксувати ідею, захопити настрій або емоції і створити базову основу для подальшого розвитку;

– дослідницький скетчинг – більш осмислений та детальний процес, який використовується для дослідження та розробки ідей. Він може бути використаний для вирішення складних проблем або для створення кількох варіантів концепції. Дослідницькі скетчі допомагають розкрити можливості і експериментувати зі зображеннями, формами, композиціями і перспективою [7];

– технічний скетчинг – процес створення точних і детальних креслень, які можуть використовуватися для проектування та виготовлення продуктів. Цей тип скетчингу часто використовується в інженерному справі та архітектурі. Технічні скетчі містять важливі виміри, пропорції і деталі, необхідні для виготовлення реалізованого продукту [9];

– художній скетчинг – процес створення художніх робіт, який може включати в себе різні матеріали та техніки, такі як акварель, олія, графіка тощо. Художні скетчі дозволяють виразити творчість, передати настрій і створити художній образ. Вони можуть бути ескізами для майбутніх картин, ілюстрацій або графічних робіт;

– концептуальний скетчинг – процес створення та розробки нових ідей. Він може бути використаний для дослідження нових продуктів, послуг або процесів. Концептуальні скетчі допомагають уявити та візуалізувати ідею, з'ясувати її потенціал і розвинути деталі [10];

– сценічний скетчинг – процес створення послідовності зображень, що використовуються для візуалізації історії або сюжету. Цей тип скетчингу часто

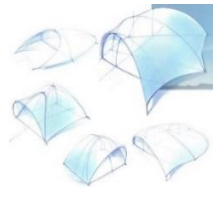

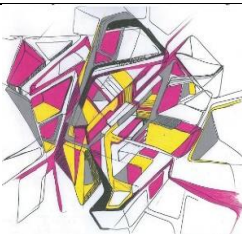
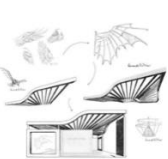
використовується в кіноіндустрії та анімації. Сценічні скетчі дозволяють розкласти події, персонажів та елементи сюжету у певну систему, послідовно розкриваючи загальну композицію сценарію, що найчастіше використовується у кіновиробництві;

– модельний скетчинг – це процес створення 3D-моделей за допомогою ручного або комп'ютерного моделювання. Він часто використовується в інженерній справі, дизайні та архітектурі. Це вид скетчів дозволяє створити просторові зображення об'єктів, що оптимізує їх проектування.

Зазначені типи скетчингу дають загальне уявлення про різні підходи, що можуть бути використані в різних галузях технічної і творчої діяльності (рис. 1). Також, важливо розуміти, що кожен тип скетчингу має свої особливості та застосовується в залежності від конкретних цілей та завдань.

Розвиток навичок скетчингу потребує практики та систематичного вдосконалення. Через впровадження скетчингу в творчий процес, індивідуальні можливості у візуалізації та розвитку ідей можуть бути значно розширені. Скетчинг стимулює креативний потенціал, сприяє генерації нових концепцій та відіграє важливу роль у формуванні творчої мислення.

Основні типи скетчингу			
Швидкий скетчинг			

<p>Дослідницький скетчинг</p>			
<p>Технічний скетчинг</p>			
<p>Художній скетчинг</p>			
<p>Концептуальний скетчинг</p>			

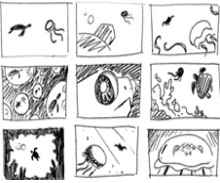
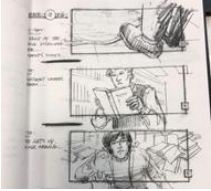
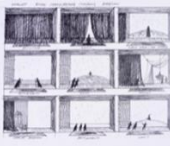

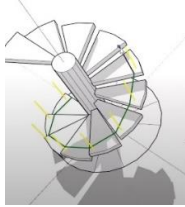
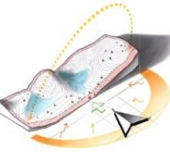
<p>Сценічний скетчінг</p>			
<p>Модельний скетчінг</p>			

Рис. 1. Основні типи скетчінгу

Враховуючи всі переваги та можливості скетчінгу, варто розглядати його як ефективний інструмент для розвитку креативності, візуалізації ідей та поліпшення комунікації. Здатність передавати думки та концепції візуально дозволяє використовувати скетчінг як ефективний засіб для розв'язання проблем, стимулювання інновацій та сприяння спільному творчому процесу.

Висновки. Отже, в статті проведено аналіз низки підходів у сучасному скетчінгу, що поглибило розуміння цієї форми рисунку. Виявлено, що скетчінг є універсальним засобом візуальної комунікації, який застосовується в творчій галузі, зокрема у дизайні, образотворчому мистецтві, архітектурі та інженерній справі. Розроблено типологію скетчінгу, а саме: швидкий скетчінг, дослідницький скетчінг, технічний скетчінг, художній скетчінг, концептуальний скетчінг, сценічний скетчінг та модельний скетчінг, що надає чіткого розуміння задач

кожного з зазначених типів, з можливістю оптимізувати його використання. Крім того, методика формування художнього образу у скетчингу, яка включає етапи від ескізування до остаточного оформлення, є цінним інструментом для художників. Комплексний огляд сучасних підходів та стилів скетчингу може бути корисним для практикуючих художників та дизайнерів, а також для вивчення й дослідження сучасних практик у галузі образотворчого мистецтва.

Список використаної літератури:

1. Белянський О. Короткочасний рисунок і майстер клас: Навч. посіб. Луганськ: ЛДКІКМ, 2008. 124 с.
2. Грегорі Д. Малювання на сніданок. Тисяча способів насолодитися життям, навіть якщо часу немає ні на що. Київ: ArtHuss, 2020. 160 с.
3. Журавльова Н. Начерк у навчальній програмі з рисунка НАОМА: методичні й технічні особливості. Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва». 2019 (27). Сс. 105-110.
4. Макушина І. Начерк як засіб оволодіння мистецтвом рисунка. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія». 2012. Вип. 188 (176). Сс. 76-80.
5. Lewis M. Sketching from the Imagination: Creatures & Monsters review. By 3dtotal Publishing (Herausgeber), 2019. 320 p.
6. Simblet S. Sketch Book for the Artist. Publishing house DK Publishing. 2019. 264 p.
7. Simblet S. Sketchbook for the Artist: Innovative, Practical Approach to Drawing the World Around You. Publishing house DK Publishing, 2019. 264 p.

8. Steur R. Sketching the Basics. Publishing house Bis Publishers, 2020. 204 p.
9. Eissen K., Roselien Steur R Sketching the basics. BIS Publishers, 2011. 204 p.
10. Khiabani A. Conceptual sketches in architectural design. Supreme Century, 2014. 170 p.

Svitlana H. PASHUKOVA,

Kyiv National University of Technology and Design,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: pashukova.sg@knutd.com.ua,
ORCID: 0000-0001-6890-1145

Daria A. CHEMBERZHI,

PhD, Associate Professor,
Kyiv National University of Technology and Design,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: dchemberz@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-8595-6188

Antonina P. DUBRIVNA,

PhD in Arts,
Kyiv National University of Technology and Design,
Kyiv, Ukraine,
e-mail: dubrivna.ap@knutd.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-8012-6946

SKETCHING AS AN EFFECTIVE TOOL IN ARTISTIC CREATIVITY

Abstract. This article explores the aspects of sketching as a unique practical tool for realizing authorial concepts in artistic

practice. It analyzes various methods, approaches, techniques, and strategies employed by artists, designers, and other professionals in the realm of visual representation, leading to the classification of key types of sketching. The research methodology is based on a systematic approach to studying sketching and the comprehensive use of analytical-structural, comparative, and empirical methods, as well as modeling and generalization. The study reveals the positive impact of sketching on the formation and development of authorial concepts and the realization of artistic and design projects. It emphasizes the role of sketching as an important communicative element in collaborative work on visual production and its significance in achieving success in creative professions within the visual arts field. Sketching, both as an independent form of artistic activity and as a crucial stage in the creative process, allows artists and designers to visualize their explorations. This process holds practical value as it helps generate and develop new ideas, experiment with different solutions, and depict thoughts on paper or in digital format, which opens up wide opportunities for the development of an individual style. The application of various sketching methods enables the identification of optimal approaches to working with ideas and concepts. The research findings demonstrate that sketching contributes to the development of creative thinking, enhances communication and collaboration within creative collectives, and facilitates success in creative professions. Sketching, as a creative process, can stimulate a positive emotional reaction from creativity, providing aesthetic satisfaction and lead to the achievement of new peaks in artistic activity, encouraging constant improvement.

Key words: sketching, creative process, sketching methods, practical tool, idea visualization, artistic creativity, visual arts.

References:

1. Belyansky, O. (2008). Korotkochasnyi rysunok i maister-klas [Short-Term Drawing and Masterclass]: Navch. posib. Luhansk: LDKIKM [in Ukrainian].
2. Gregory, D. (2020). Maliuvannia na snidanok. Tysiacha sposobiv nasolodytysia zhyttiam, navit yakshcho chasu nemaie ni na shcho [Drawing for Breakfast: A Thousand Ways to Enjoy Life, Even When There's No Time for Anything.] Kyiv: ArtHuss [in Ukrainian].
3. Zhravlova, N. (2019). Nacherk u navchalnii prohrami z rysunka NAOMA: metodychni y tekhnichni osoblyvosti [Sketching in the Drawing Curriculum: Methodological and Technical Features]. Zbirnyk naukovykh prats «Ukrainska akademiia mystetstva», (27), 105-110 [in Ukrainian].
4. Makushina, I. (2012). Nacherk yak zasib ovolodinnia mystetstvom rysunka [Sketching as a Means of Mastering the Art of Drawing]. Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu “Kyievo-Mohylianska akademiia”, 188 (176), 76-80 [in Ukrainian].
5. Lewis, M. (2019). Sketching from the Imagination: Creatures & Monsters review. By 3dtotal Publishing (Herausgeber) [in English].
6. Simblet, S. (2019). Sketch Book for the Artist. Publishing house DK Publishing [in English].
7. Simblet, S. (2019). Sketchbook for the Artist: Innovative, Practical Approach to Drawing the World Around You. Publishing house DK Publishing [in English].
8. Steur, R. (2020). Sketching the Basics. Publishing house Bis Publishers [in English].

9. Eissen, K., Roselien Steur, R. (2011). Sketching the basics. BIS Publishers [in English].
10. Khiabanian, A. (2014). Conceptual sketches in architectural design. Supreme Century [in English].